

Gasgrid Vetyverkot Oy, Finlands nationella vätagasnet – Södra Finland MKB-program / uttalande till tillstånds- och tillsynsverket

Miljöhälsosektionen 19.03.2026

560/11.05.02.08/2026

Beredning och tilläggsuppgifter
hälsoskyddsplanerare Maarit Lönnroth
fornamn.efternamn@borga.fi

Tillstånds- och tillsynsverket ber miljöhälsovården i Borgå om ett utlåtande om programmet för miljökonsekvensbedömning av Gasgrid Vetyverkot Oy:s projekt 'Finlands nationella vätagasnet – södra Finland' Utlåtandet bör lämnas in senast 8.4.2026 till kirjaamo@lvv.fi. Ärendets nummer är LVV-U/32454/2026

Programmet för miljökonsekvensbedömning finns tillgängligt elektroniskt på miljöförvaltningens webbplats www.ymparisto.fi/sv/vatgasnet-del5-sodra-finland-MKB .

Gasgrid Vetyverkot Oy planerar Finlands nationella vätagasnet. Syftet med projektet är att möjliggöra produktion, överföring och distribution av vätagas för inhemsk industri och export. Överföringsnätet för vätagas består av kolstålrör med högt tryck samt ventil- och tryckreduceringsstationer. Dessutom byggs renskolvs- och mätstationer samt anodfält för att skydda rören mot korrosion. Rören installeras på ett djup på minst en meter och för rören inlöses ett nyttjanderättsområde som är cirka 10 meter brett. Efter byggandet kommer åkrarna att förbli odlingsbara, men de skogsområden som omfattas av nyttjanderätten kommer att hållas fritt från träd. Detta MKB-förfarande omfattar den så kallade södra Finland-sektionen av det nationella vätagasnetet, dvs. vätagasledningens sträckningar från Loimaa till Borgå och från Loimaa till Hangö och Ingå. Rutten består delvis av alternativa sträckningsalternativ, som kommer att granskas i MKB-förfarandet. Dessutom granskas situationen där överföringsledningen inte genomförs, VE0. Den totala längden på vätagasledningens sträckningar är cirka 443 kilometer och sträcker sig över 19 kommuner, med start i Loimaa och förgreningar till Hangö, Ingå och Borgå.

Vätagas är en luktfri, färglös och mycket lättantändlig gas. Vätagas är inte giftigt, och på grund av sin höga flyktighet samt att det är betydligt lättare än luft, stannar det inte kvar länge i vattenmiljöer och orsakar inte föroreningar i mark eller vattendrag. Produktion och användning av vätagas som framställs av förnybar energi är utsläppsfri. De största säkerhetsriskerna i samband med vätagas är möjliga läckor och de antändningsrisker som dessa medför. Vätagas kan endast brinna eller explodera om det blandas med luft i ett specifikt

koncentrationsförhållande. Det finns ingen luft i överföringsledningarna, så förbränning är inte möjlig inuti ledningen. Ledningarna är svetsade och tätade och placerade under mark, vilket gör risken för läckage mycket liten. Vid en eventuell läckage skulle vätgasen brinna med en het låga som knappt syns i dagsljus. Området som påverkas av lågan beror på läckagets storlek. I praktiken skulle effekterna av lågan begränsas inom skyddsområdena för konstruktionerna och rörledningarna. Vid ett stort läckage kan lågan sprida sig utanför dessa områden. Sådana läckor skulle dock kräva yttre mekaniska skador, till exempel att de träffas av en grävmaskin. Rörledningarna märks tydligt ut i terrängen, och arbete i deras närhet är endast tillåtet i enlighet med tillstånd och säkerhetsanvisningar. I planeringen betonas förebyggande av läckage, snabb avstängning av gasflödet och tillräckliga säkerhetsavstånd. Rörledningarna är indelade i sektioner som styrs med ventilstationer, vilket gör att eventuella skador snabbt kan isoleras och effekterna begränsas till det lokala området.

Byggandet av överföringsledningar för vätgasnät kräver alltid byggnadstillstånd från Tukes. Tillstånd beviljas med stöd av kemikaliesäkerhetslagen och en förutsättning för beviljande av tillstånd är att de säkerhetskrav som anges i kemikaliesäkerhetslagen uppfylls. I det byggnadstillstånd som beviljas av Tukes ges krav på besiktningsförfaranden för överföringsledningar. I den placeringsplan som bifogas ansökan om byggnadstillstånd beskrivs projektets tekniska omfattning och de säkerhetsfrågor som hänför sig till projektet, eventuella risker och en plan för att förebygga dem.

Detta MKB-program omfattar överföringsrutterna från Loimaa till Borgå samt från Loimaa till Hangö och Ingå. De rutter som granskas i östra Nyland (Sibbo och Borgå) är Loimaa – Norra Paipis, Norra Paipis – Kullo, ruttalternativen a och b, samt 10-11 Kullo – Borgå.

Överföringsledningen för vätgasen placeras huvudsakligen i ett glest bebyggt område. Det finns flera tätorter och byar inom det område som påverkas av överföringsledningen (300 meter). Det finns 317 bostadshus och 17 fritidshus i det område som påverkas i Sibbo. I Borgå finns 131 bostadshus och 33 fritidshus. Överföringsledningen är placerad i utkanten av tätortsområdet, där miljön är mindre känslig. Hälsö- och säkerhetsrisker som uppstår till följd av överföringsledningen är mycket osannolika och begränsas till extremt sällsynta olyckssituationer. Även då avgränsas verkningsområdet (300 m) till en smalare zon på cirka 30 meter. Det finns inga bostadshus eller andra känsliga platser inom detta avstånd.

Bedömningen av konsekvenserna för människornas levnadsförhållanden och trivsel baserar sig på litteraturen inom branschen, tidigare liknande projekt och erfarenhetsbaserade kunskaper under projektet utifrån vilka man gör en helhetsbedömning som sakkunnigarbete. Konsekvenserna av projektet bedöms i förhållande till nuläget i närområdet till exempel när det gäller bostads- och fritidshusens läge, antal och de särdrag i

boendemiljön som upplevs som viktiga. Effekterna på människors hälsa och säkerhet bedöms under hela projektets livscykel. I fråga om konsekvenserna för hälsan beaktas i synnerhet de konsekvenser som uppstår under byggandet när det gäller trafiksäkerhet, buller, vibration och luftutsläpp. När det gäller konsekvenser för säkerhet bedöms inte bara de säkerhetsrisker som uppstår, utan också förändringar i den säkerhet som människor upplever. I bedömningen granskas känsliga objekt också med tanke på rekreativ användning och de miljöer som är betydelsefulla för invånarna. Dessa utreds i beskrivningsskedet av MKB bland annat med hjälp av en invånarenkät och annan respons.

När överföringsledningen anläggs uppstår buller bland annat från arbetsmaskiner och arbetsplatstrafik när man avverkar och röjer undan trädbeståndet och under byggandet. Mer intensivt buller orsakas av eventuell brytning i bergiga områden, där berget kan behöva sprängas, borraras, skutknackas och krossas. Byggplatsen flyttas kontinuerligt längs med ledningsrutten, så bullerolägenheterna blir till sin natur kortvariga eller lokala. Under driftfasen är bullret mycket lågt och orsakas främst av underhållsarbeten för att hålla fältet öppet för röret. När det gäller tryckreduceringsstationer och ventilstationer används även bullermodellering och dess resultat i konsekvensbedömningen.

Vid bedömningen beaktas grundvattenförhållandena i utredningsområdet på basis av den information som finns. Klassificerade grundvattenområden visas på ett avstånd av 500 meter från vätgasledningens mittlinje och källor på ett avstånd av cirka 150 meter. Vid bedömningen beaktas konsekvenserna för grundvattnets kvalitet, volym och flödesförhållanden. Dessutom bedöms eventuella olycks- och undantagssituationer och deras konsekvenser.

Vid bedömningen beaktas känsliga objekt som ligger cirka 150 meter från rörledningens mittlinje, såsom sura sulfatjordar och förorenade marker. Vid bedömningen beaktar man betydelsen av de konsekvenser som uppstår och föreslår åtgärder för att förhindra och lindra de skadliga effekterna. Dessutom beaktas potentiella olyckor och exceptionella situationer samt deras konsekvenser.

Miljöhälsovårdschefen

Miljöhälsosektionen beslutar ge följande utlåtande i ärendet:

Miljöhälsosektionen har granskat MKB-programmet med tanke på boendehälsan och grundvatten i Sibbo och Borgå. MKB-programmet är omfattande.

Det är skäl att utreda de privata brunnar som finns på verkningsområdet och om de förekommer, ska projektets inverkan på vattnets tillräcklighet och kvalitet i brunnarna bedömas samt åtgärder för att förebygga eventuella olägenheter.

Miljöhälsosektionen har inget annat att anmärka i ärendet.

